

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ПОДІЯХ І ПЕРСОНАЛІЯХ: ОСОБЛИВОСТІ, ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 19 листопада 2020 року)**

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
У ПОДІЯХ І ПЕРСОНАЛЯХ:
ОСОБЛИВОСТІ, ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 19 листопада 2020 року)

Харків
2020

Редакційна колегія:

Пономарьова Г. Ф. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, Почесний громадянин Харківської області, ректор – голова;

Степанець І. О. – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи – заступник голови.

Члени редакційної колегії:

Дмитренко К. А. – кандидат педагогічних наук, вчений секретар;

Одарченко В. І. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Демченко Н. Д. – кандидат філологічних наук, доцент;

Цуранова О. О. – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Юрченко М. С. – кандидат історичних наук, доцент;

Михальченко Н. Р. – начальник редакційно-видавничого відділу.

Друкується за рішенням Вченої ради

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради (протокол Вченої ради № 5 від 18 листопада 2020 р.)

Р 64 Розвиток національної педагогічної освіти у подіях і персоналіях: особливості, здобутки та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (19 листопада 2020 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : ФОП Петров В. В., 2020. – 416 с.

До матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції включені доповіді науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої та загальної середньої освіти, аспірантів, здобувачів.

Тематика матеріалів збірника охоплює практичні питання розвитку національної педагогічної освіти у подіях і персоналіях, історичні аспекти, проблеми та перспективи становлення та розвитку національної педагогічної освіти, модернізації освітнього процесу в контексті актуалізації ідей класичної педагогічної думки.

Відповідальність за якість і достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

УДК 37-043.86(477)(062.552)

© Харківська гуманітарно-педагогічна академія, 2020

Переднє слово

Шановні учасники конференції!

Є беззаперечним, що освітні науки покликані глибинно пояснювати події і явища, що супроводжують розвиток, зокрема педагогічної теорії і практики.

Становлення загальної теорії освіти виявляється як тенденція сучасної філософії, що стосується спільності проблем, завдань і способів їх вирішення різними науками.

Важливо зауважити, що до кінця ХХ століття процеси модернізації і технологізації почали характеризувати як чисельні галузі виробництва, так і гуманітарну сферу, але, на наше переконання, не знизили роль і значення ідей та досвіду педагогів минулого. Цей висновок підтверджують і матеріали доповіді комісії ЮНЕСКО на початку нинішнього століття, в якому зазначається як про складності взаєморозуміння в сучасному світі, так і наголошується на важливості завдання сучасної освіти навчити людей гармонійно співіснувати, спираючись на знання про історію, культуру, спосіб мислення інших, не уподібнених в силу традицій один до одного. Разом з цим, одним із пріоритетних принципів реформування та розвитку освіти названо ідею збереження національних освітніх систем, що є актуальною для всіх пострадянських країн в контексті запозичення зарубіжного досвіду.

Спіраючись на кращі зразки західних освітніх систем, переконливі приклади націєтворення у провідних країнах світу, ми маємо також послідовно слідувати заповідям класиків світової педагогіки, що їх узагальнив відомий німецький педагог А. Дістерверг у своєму «Путівнику з освіти для німецьких учителів: «...будь у викладанні в гармонії з цивілізацією, у вихованні і навчанні зосереджуй увагу на місцеві та часові умови...».

Тож, розбудовуючи сучасну освіту, що стала, зокрема, засобом отримання фаху й набуває все більш яскраво вираженого прагматичного характеру, будемо творчо трансформувати і втілювати ідеї та здобутки наших талановитих педагогів, психологів, філософів минулого і сподіватись, що модернізована шляхом врахування нових наукових відкриттів та інновацій наукова теорія і практика мають хороші перспективи у здійсненні новаторських змін у змісті і цілях надання вищої освіти представниками нових молодих генерацій.

Переконана, що матеріали науково-практичної конференції, презентовані у збірнику, стануть у нагоді науково-педагогічним і педагогічним працівникам, і здобувачам освіти.

Пономарьова Г. Ф., доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, Почесний громадянин Харківської області, ректор Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

сприймається як зменшений суфікс (до клин); компонент основи *н* у старослов'янському слові східна (з грецької) переосмислено в прикметниковий суфікс. По друге, ускладнення виникає, коли поряд з уже наявним запозиченням, яке сприймається в даній мові як нерозкладне, з'являються однокореневі слова з іншим морфемним членуванням. Так, непохідна основа слова **електрик-а** після появи похідних електрифікація, електроенергія тощо стала розкладатися на **електр-ник-а»** [6, с. 691].

Завершуємо лекцію коротким підсумком про історичні зміни в морфемній будові слова. Рекомендуємо студентам самостійно ознайомитися з таким видом історичної змінливості будови слова, як декореляція.

Література

1. Вакариук Л. О., Панцьо С. Є. Українська мова. Морфеміка і словотвір : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 184 с.
2. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір, Морфологія. Київ : Вища шк., 1999. 206 с.
3. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. Київ, 1998. 162 с.
4. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 328 с.
5. Потиха З. А. Современное русское словообразование : пособие для учителя. Москва : Просвещение, 1980. 384 с.
6. Українська мова. Енциклопедія. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. 752с.

ПОКАЗНИКИ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ХЛОПЦІВ 17-18 РОКІВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ БОДІБІЛДИНГОМ

Герашенко А. О., Шестерова Л. Є., Журавльова І. М.

Умови життя сучасного суспільства посилюють вимоги до рівня здоров'я підліткового покоління. В останні десятиріччя спостерігається тенденція зниження фізичної підготовленості юнаків. Однією з причин цієї проблеми є скорочення рухової активності молоді та підвищення навчального навантаження.

Діагностика фізичного стану організму під час занять фізичною культурою і спортом має важливе значення для оцінки ступеня впливу навантажень на організм і, як наслідок, для оптимізації рівня здоров'я і досягнення високих спортивних результатів.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковане розв'язання даної проблеми, свідчить, що дослідження і шляхи підвищення показників фізичного стану хлопців набувають великого значення. [3, 8, 9, 13] Науковці і практики багато зусиль прикладають до підвищення зацікавленості студентської молоді заняттями фізичними вправами. [11, 13]

Популярність бодібіддингу як нового виду спорту, що почав розвиватися в Україні, постійно зростає серед різних верств населення [7, 12]. Методики формування красивої спортивної статури у бодібіддингу знайшли широке застосування у різних фітнес технологіях і сприяли їх розвитку [2, 5, 6, 10]. Створення спортивних клубів та федерацій з бодібіддингу і фітнесу сприяє оздоровленню населення і практично підтверджує, що сила та фізична краса є символом гармонійного розвитку людини, однією зі складових формування особистості.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної спеціальної літератури показав, що багато праць присвячено тренувальним програмам, які дозволяють збільшувати м'язову масу тіла та знижувати жировий компонент [1, 4].

Сила м'язів залежить від чинників, що можуть змінюватися у процесі силових тренувань. Основними серед них є: рівень внутрішньо м'язової та міжм'язової координації, частота нервових імпульсів, механічні умови дії м'язів на кістки, рівень розтягування м'язів та сухожилків, енергетичні запаси м'язів і печінки, щільність капілярів м'язів, рівень емоційного і вольового напруження спортсмена [7].

Мета дослідження: визначити показники фізичного стану хлопців 17-18 років, що займаються бодібіддингом.

Дослідження проводилося на базі спортивного клубу «Сафарі». В ньому брали участь 7 хлопців-студентів віком 17–18 років, які займалися бодібіддингом. В ході дослідження визначалися показники фізичного розвитку, функціонального стану систем організму та фізичної підготовленості.

Аналіз показників фізичного розвитку хлопців свідчить про відповідність їх нормі за індексом маси тіла. За нормативними вимогами індекс маси тіла у вище зазначеного контингенту коливається в межах 18,5–24,9. У хлопців, що брали участь в дослідженні, показники індексу маси тіла дорівнюють 23,8, тобто показники рівня фізичного розвитку студентів оцінюються як середні.

Для хлопців 17-18 років частота серцевих скорочень в нормі коливається в межах від 60 до 80 уд/хв. В середньому показники ЧСС у випробуваних

дорівнюють $75,5 \pm 0,3$ уд/хв. та у більшій мірі наближаються до максимальних показників.

Нормальний артеріальний тиск коливається в межах від 120/80 мм рт. ст. до 140/90 мм рт. ст. Показники випробуваних в середньому становлять $139,1 \pm 2,3/94,3 \pm 0,1$ мм рт. ст., що свідчить про підвищений артеріальний тиск.

Середня величина життєвої ємності легенів в нормі складає 3800–4200 мл. Показники випробуваних в середньому становлять $3414 \pm 0,7$ мл, що значно нижче норми.

Аналізуючи показники функціонального стану досліджуваних, встановлено, що вони мають підвищений діастолічний артеріальний тиск та недостатню життєву ємність легенів.

Складовою фізичного стану студентів є показники фізичної підготовленості, що представлені в таблиці 1.

Показники фізичної підготовленості студентів (n=7)

Табл. 1

Вид випробування	X $\pm\sigma$
Біг 100 м, с	13,8 \pm 0,05
Підтягування на перекладині, разів	12,7 \pm 0,1
Згинання та розгинання рук в упорі лежачи, разів	33,5 \pm 0,08
Піднімання в сід за 1 хв., разів	48,2 \pm 0
Стрибок у довжину з місця, см	243,8 \pm 0,2
Присідання зі штангою на плечах, вага за 1 повторення	42,1 \pm 0
Жим штанги лежачи, кг	29,2 \pm 4,9
Станова тяга, кг	37,1 \pm 0

Результати, представлені в таблиці свідчать про те, що показники загальної фізичної підготовленості, в основному, відповідають оцінці «добре». Лише результати в підтягуванні на перекладині, що визначають рівень розвитку сили м'язів рук, відповідають оцінці «задовільно».

Результати в бігу на 100 м, що використовувалися для визначення розвитку швидкісних здібностей, в середньому дорівнюють $13,8 \pm 0,05$ с, що відповідає оцінці «добре».

Результати у спеціальних для бодібілдерів тестах менш значні, що в цілому і не дивно, тому що хлопці звернулися до спортивного клубу саме для того, щоб підвищити свої силові здібності.

Присідання зі штангою на плечах використовувалося для визначення сили м'язів ніг. Результати випробуваних в середньому дорівнювали 42,1 кг, що, на наш погляд, є недостатнім для юнаків цього віку.

Жим штанги лежачи використовувався для визначення рівня розвитку сили грудних м'язів. Показники випробуваних в середньому становили $29,2 \pm 4,9$ кг, що, на наш погляд, також є недостатньо високими для випробуваних цього віку.

Станова тяга використовувалася для визначення показників сили м'язів тулуба. Результати випробуваних в середньому дорівнювали 37,1 кг.

Результати дослідження свідчать про достатній рівень загальної фізичної підготовленості студентів. При цьому слід зауважити, що в специфічних для бодібілдингу тестах показники студентів недостатньо високі для хлопців цієї вікової групи. Таким чином, можна зробити висновок, що заняття бодібілдингом можуть позитивно вплинути не тільки на показники спеціальної, а й на показники загальної фізичної підготовленості студентів. Разом з тим, під час планування навантажень слід враховувати функціональні відхилення в показниках серцево-судинної і дихальної систем хлопців, що брали участь в дослідженні.

Література

1. Булатова М. М. Фізична підготовка спортсмена : навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 1995. 320 с.
2. Виноградов Г. П. Атлетизм: теория и методика тренировки. Москва : Советский спорт, 2009. 409 с.
3. Дрозд О. В. Фізичний стан студентської молоді України та його корекція: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. Луцьк : ВДУ ім. Л. Українки, 1999. 21 с.
4. Зациорский В. М. Физические качества спортсмена: основы теории и методики воспитания. Москва : Советский спорт, 2009. 199 с.
5. Зверев В. Д. Планирование тренировочной нагрузки в подготовительном периоде в бодибилдинге с учетом силовой направленности : учеб.- метод. пособие. Санкт-Петербург, 2003. 54 с.
6. Зверев В. Д., Смирнов Ю. А. Составление тренировочных программ для начинающих бодибилдеров : учеб.-метод. пособие. Санкт-Петербург, 2002. 45 с.
7. Олешко В. Г. Силові види спорту. Київ : Олімпійська література, 2004. 286 с.

8. Самокиш І. І. Моніторинг функціональних можливостей студентів вищів під час навчально-виховного процесу фізичного виховання : монографія. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2018. 292 с.

9. Смирнитська М. Б. Результати дослідження впливу фізичних факторів освітнього процесу на здоров'я студентів. *Безпека праці людини у сучасних умовах* : матеріали VII-ї міжнар. наук.-практ. конф. / НТУ «ХП» та 105 міжнародної конференції ЄАБ. Харків : «Смугаста типографія», 2015. С. 148-150.

10. Стеценко А. І. Побудова тренувального процесу в пауерліфтингу на етапі безпосередньої підготовки до змагань : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01. / Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. Київ, 2000. 19 с.

11. Томенко О. А., Лазоренко С. А. Рівень соматичного здоров'я і рухової активності студентів вищих навчальних закладів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Харків : ХДАФК, 2010. № 2. С. 17-20.

12. Усиченко В. В. Корекція тілобудови висококваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються в бодібілдингу, в підготовчому періоді річного циклу: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. К., 2010. 19 с.

13. Druz V. A., Iermakov S. S., Nosko M. O., Shesterova L. Ye., Novitskaya N. A. The problems of students' physical training individualization. *Pedagogic, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2017. Т. 21. № 2. С. 4-12.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Голозубова О.В., Матенко Є.П.

У ситуації пандемії, що склалася сьогодні в Україні, єдино можливою і адекватною відповіддю закладів вищої та фахової передвищої освіти на зовнішній виклик був тимчасовий повний перехід на дистанційний формат навчання. Звісно, такий екстрений та різкий перехід на «дистант» супроводжувався значною низкою складнощів, серед яких: недостатній рівень розвиненості інформаційної інфраструктури, забезпеченості дисциплін

електронними освітніми ресурсами та готовності викладачів до використання цифрових платформ і сервісів в освітньому процесі. Поряд з розв'язанням цих та інших проблем актуальною, на наш погляд, є проблема оцінювання ефективності онлайн навчання.

При оцінюванні ефективності нової освітньої технології або моделі навчання найчастіше відбувається порівняння результатів навчання, отриманих здобувачами освіти при застосуванні даної технології (моделі), з результатами навчання за традиційною моделлю очного навчання. Однак, як вважають окремі вчені [1; 2; 3], такий порівняльний аналіз, як правило, не дає обґрунтованих статистично значущих висновків з огляду на те, що вимагає:

- суворого експериментального дизайну;
- ідентичного за змістом і різного за форматом контенту;
- однакових контрольних-вимірювальних матеріалів та умов проведення підсумкової атестації;
- достатньо великої вибірки, сформованої випадковим чином для кожної моделі (технології) навчання;
- виключення впливу на результати експерименту зовнішніх чинників, які знижують валідність експерименту.

Наразі такий аналіз визнає індикатором ефективності навчання успішність здобувачів освіти і не враховує інші чинники успіху. Успіх при цьому є категорією не абсолютною. Він може бути вимірний із врахуванням інтересів різних учасників освітнього процесу.

Для педагогів – це результати навчання студентів, а для студентів, крім успішності, суттєве значення має мотивація та залученість у процес навчання, які безпосередньо впливають на навчальні досягнення студентів.

Для адміністрації вишу на перший план виходять такі показники, як відсоток студентів, які завершили курс, скорочення навантаження викладачів і підвищення продуктивності їхньої праці, охоплення ринку й обсяг залучених позабюджетних коштів.

Для Міністерства освіти і науки України, на наш погляд, акцент зміщується в бік якості освіти, забезпеченості людськими ресурсами і надійності IT-інфраструктури, глобальної конкурентоспроможності вітчизняної освіти та виконання показників національних освітніх проектів.

Оцінювання ефективності онлайн навчання або використання дистанційних освітніх технологій може здійснюватися через призму цих

Наукове видання

За загальною редакцією
Галини Федорівни Пономарьової

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ПОДІЯХ
І ПЕРСОНАЛЯХ: ОСОБЛИВОСТІ, ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 19 листопада 2020 року)**

Відповідальний за випуск: Тупиця А.І.

Технічний редактор: Безулик А.О.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура TimesNewRoman.
Ум. друк. арк. 24,18. Наклад 200 прим. Зам. № 1411/3-20

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail:bookfabrik@mail.ua